

ODPIS

Sygn. akt VIII U 2175/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2016 r. w Poznaniu

odwołania **Z. A.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

z dnia 26 maja 2015r., znak: (...)

w sprawie **Z. A.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury przy wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 24 lutego 2015 roku.

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 maja 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), po rozpoznaniu wniosku złożonego dnia 23 lutego 2015 r., odmówił **Z. A.** prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca spełnił warunek nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 01.01.1999 r. udowodnił wymagany 25 letni staż pracy, ale na dzień 01.01.1999 r. udowodnił jedynie 14 lat + 7 m-cy + 14 dni stażu pracy w szczególnych warunkach, zamiast wymaganych 15 lat. Organ rentowy nie zaliczył do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Rolniczej (...) (dalej: (...) B.) od 01.10.1973 r. do 16.08.1980 r. oraz od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r., ponieważ w tym okresie odwołujący był członkiem spółdzielni, a nie pracownikiem w myśl kodeksu pracy. /vide: decyzja w aktach emerytalnych/

Dnia 12 czerwca 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **Z. A.** złożył odwołanie od powyższej decyzji. W uzasadnieniu wskazał, że kwestionuje niezaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r. Wyjaśnił, że z członkostwa w Spółdzielni został wykluczony dnia 31.03.1981 r. i potem nie został

do Spółdzielni przyjęty ponownie. Zatrudnienie w spornym okresie miało charakter pracowniczy. Na poparcie swych twierdzeń odwołujący powołał zeznania świadków G. G. i J. G.. /vide: odwołanie – k. 2/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. /vide odpowiedź na odwołanie – k. 3/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. A. urodził się dnia (...) Nie jest członkiem OFE.

Odwołujący legitymuje się stażem ubezpieczeniowym wynoszącym na dzień 01.01.1999 r. 27 lat + 0 m-cy + 3 dni okresów składkowych oraz 4 m-ce + 20 dni okresów nieskładkowych.

Bezsporny staż pracy odwołującego warunkach szczególnych wynosi 14 lat + 7 m-cy + 14 dni:

(i) od 01.03.1973 r. do 27.09.1973 r. – PGR N. – traktorzysta,

(ii) od 01.09.1980 r. d 14.07.1981 r. – (...) Związek Spółek (...) w W. – kopacz i konserwator urządzeń melioracyjnych,

((...)) od 04.01.1983 r. do 31.03.1991 r. – Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w W. – kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5 t,

(iv) od 01.04.1991 r. do 31.03.1996 r. Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) w W. (z wyłączeniem okresów zwolnień lekarskich).

W okresach od 01.10.1973 r. do 16.08.1980 r. oraz od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r. odwołujący pracował w (...) B. jako traktorzysta. Organ rentowy nie zaliczył tych okresów do stażu pracy w warunkach szczególnych, twierdząc, że odwołujący był członkiem Spółdzielni, a nie pracownikiem w rozumieniu kodeksu pracy.

Odnośnie do pierwszego okresu jest to okoliczność bezsporna (por odwołanie), natomiast odnośnie do drugiego okresu odwołujący twierdzi, że nie był członkiem Spółdzielni, lecz pracownikiem, w rozumieniu kodeksu pracy.

Na podstawie tych ustaleń faktycznych organ rentowy decyzją z dnia 26 maja 2015 r. odmówił odwołującemu przyznania prawa do emerytury, ze względu na brak wymaganego 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

dowód: dokumenty w aktach emerytalno-rentowych odwołującego

W okresie od 1 października 1973 r. do 31 marca 1980 r. odwołujący był członkiem (...) B.. Członkostwo w Spółdzielni powstało na skutek złożenia „Deklaracji przystąpienia do spółdzielni produkcyjnej” i decyzji Ogólnego Zebrania o przyjęciu na członka Spółdzielni i wpisaniu do rejestru członków Spółdzielni pod nr 27.

Z kolei członkostwo w Spółdzielni ustalo w ten sposób, że odwołujący został wykluczony z powodu niewypełniania podstawowych obowiązków członka, tj. świadczenia pracy na rzecz Spółdzielni w następujących okolicznościach:

Odwołujący był zatrudniony jako spółdzielca, był bardzo dobrym pracownikiem. W pewnym momencie chciał jednak odejść z pracy w Spółdzielni i polepszyć sobie warunki pracy, ale w Spółdzielni „nie chcieli dać zgody na odejście”. Odwołujący zatem porzucił pracę i od dnia 1 września 1980 r. został zatrudniony w (...) Związek Spółek (...) w W. jako kopacz i konserwator urządzeń melioracyjnych. W konsekwencji nieświadczenia pracy na rzecz Spółdzielni, uchwałą Walnego Zgromadzenia w dniu 31 marca 1981 r. odwołującego wykluczono ze Spółdzielni.

dowód: dokumenty w aktach emerytalno-rentowych odwołującego, dokumenty (...) B., w tym w szczególności: rejestr członków Spółdzielni, „Deklaracja przystąpienia do spółdzielni produkcyjnej”, pismo z dnia 02.04.1981 r. informujące o wykluczeniu z członkostwa w Spółdzielni, Karta zasiłkowa, Karta A/1, zeznania świadków: G. G. (k. 28v), J. G. (k. 28v-29), zeznania odwołującego (k. 29)

Dnia 8 lipca 1981 r (...) Związek Spółek (...) w W. i (...) B. o i uzgodniły przejście odwołującego do pracy (...) B. a zasadzie porozumienia stron i zakładów pracy. Przejście to nastąpiło z dniem 15 lipca 1981 r. Odtąd, aż do dnia 31 grudnia 1982 r. odwołujący był zatrudniony w (...) B. jako pracownik, na podstawie kodeksu pracy, na pełen etat; wykonywał pracę traktorzysty. Odwołujący nie został przyjęty do Spółdzielni.

dowód: dokumenty w aktach emerytalno-rentowych odwołującego, w tym w szczególności świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 17.02.2015 r. (k. 601 akt ZUS), oświadczenie likwidatora (...) B. (k. 634 akt ZUS), akta osobowe odwołującego z zatrudnienia w (...) Związku Spółek (...) w W. i (...) B., zeznania świadków: G. G. (k. 28v), J. G. (k. 28v-29), zeznania odwołującego (k. 29)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, zeznań świadków oraz zeznań odwołującego.

Sąd uznał za wiarygodne w całości **dokumenty** zabrane w aktach organu rentowego, aktach sprawy oraz aktach (...) B. albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. W szczególności Sąd uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące przebiegu zatrudnienia odwołującego w (...) Związku Spółek (...) w W. i (...) B.. Autentyczność i wiarygodność dokumentów nie była kwestionowana przez odwołującego, a Sąd nie znalazł podstaw, by podzielić zastrzeżenia organu rentowego odnośnie do wiarygodności dokumentów wskazujących na pracowniczy charakter zatrudnienia odwołującego w (...) B. od dnia 15.07.1980 r. do dnia 31.12.1982 r.

Sąd uznał za spójne i konsekwentne **zeznania świadków** G. G. i J. G.. Świadczyli fakt i podstawę prawną zatrudnienia odwołującego w (...) B. w spornym okresie od dnia 15.07.1981 r. do dnia 31.12.1982 r..

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał **zeznania odwołującego**, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanych świadków.

Sąd zważył, co następuje:

Kwestią sporną było to, czy odwołującemu przysługuje prawo do emerytury przy wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej, emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonemu, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi:

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
 - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
 - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, iż odwołujący:

1. dnia 24 lutego 2015 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 01.01.1999 r. ma 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych,
3. nie przystąpił do OFE,

4. legitymuje się stażem pracy w warunkach szczególnych wynoszącym 14 lat + 7 m-cy + 14 dni, „zebrany” poza okresem od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r.

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku.

Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalno – rentowej jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz.43 ze zm.: dalej: rozporządzenie z dnia 07.02.1982 r.) wraz z załącznikiem.

Na podstawie § 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1982 r. okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 rozporządzenia z dnia 07.02.1982 r. – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W wykazie tym wymienione są m. in. w dziale VIII W transporcie i łączności pod poz. 3 prace kierowców ciągników (...)

W załączniku nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. MRLiGŻ nr 2 z 1988 r., poz. 4) - wykazie A, dziale VIII, poz. 3 pkt. 1 wymieniono Prace kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych: 1. kierowca ciągnika kołowego.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 07.02.1982 r., okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Judykatura pozwala jednak na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). W uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r. Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn.

Prowadziłyby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625: „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

W okresie od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r. odwołujący pracował jako traktorzysta – twierdzenia tego organ rentowy nie zaczął ani w skarżonej decyzji, ani w odwołaniu od niej. Dodatkowo fakt ten został wykazany zarówno dokumentami pracowniczymi zgromadzonymi w aktach osobowych odwołującego oraz zeznaniami świadków i odwołującego.

Sporny natomiast był charakter zatrudnienia odwołującego we wzmiankowanym okresie (zatrudnienie pracownicze, czy spółdzielczy stosunek pracy) i w konsekwencji to, czy okres ten podlega wliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu odwołujący przekonująco wykazał dokumentami i zeznaniami powołanych przez siebie świadków, że w spornym okresie był zatrudniony na podstawie „kodeksowego” stosunku pracy, a nie spółdzielczego stosunku pracy.

Przy doliczeniu okresu od 15.07.1981 r. do 31.12.1982 r. (1 rok + 5 m-cy + 17 dni) do okresu bezspornego pracy w warunkach szczególnych (14 lat + 7 m-cy + 14 dni) – uznać należy, że odwołujący spełnił wymóg 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie cytowanych przepisów prawa materialnego oraz art. 477¹⁴ § 2 kpc należało zmienić zaskarżoną decyzję z dnia 26 maja 2015 r., poprzez przyznanie odwołującemu prawa do emerytury przy wieku obniżonym z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 24 lutego 2015 r. (dnia spełnienia wymogu ukończenia 60 lat) – o czym orzeczono w sentencji wyroku.

/-/ Maciej Nawrocki